

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULU XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancațe nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și strălăutate:
Pe un an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

N° 272.

Joi, 4 (16) Decembrie.

1886.

Brașov, 3 Decembrie 1886.

Episcopul reformatu ungurescu Szasz Do mokos a seversit o faptă, pe care biroulu de corespondențe din Peșta a aflatu de bine de a-o face cunoscută prin telegrafu tuturor diareloru din imperiu. Acéstă faptă, care a produsu nouă insuflețire în sînulă kulturegyletiștilorū obosiți de încordările prea mari în a produce pe cale artificială „entusiasmu“ pentru „marea lorū problemă,“ este de cea mai mare importanță principiară și pentru noi Români și de aceea voimū să cercetămū mai deapropo în ce consistă.

În comitetulū Kulturegyletului numitulū episcopu prezentândū unū proiectū a declaratū, că districtulū bisericei reformate din Ardélū este gata a pune la dispozițiunea Kulturegyletului pentru sprijinirea acțiunei sale pe teremulū bisericescū și scolarū unū capitalū de 100—150,000 florini.

Êta cum motivéză capulū bisericei reformate în discursulū sêu marele ofertū făcutū în speranță că tôte bisericele maghiare se vorū grăbi a imita exemplulū lui întrândū în alianță cu Kulturegyletulū:

„Trebuie să între în alianță durabilă tōți acei factori, ale cărorū interese se întelnescū pe teremulū acțiunei, ba în multe privințe suntu identice. O asemenea alianță permanentă suntu — după a mea convingere — chemate a încheia cu „kulturegylet“-ulū în prima liniă bisericele maghiare, cari — considerândū și lăsândū neatînse propriile lorū scopuri confesionale — au o misiune comună patriotică și acéstă este, ca să apere, să susțină și să întărească rassa maghiară. Are acțiunea și unū teremū destulū de largū, unde și chiamarea bisericelorū este în prima liniă împlinirea datorielorū patriotice er în liniă a doua interesulū confesionalū. Mai are acțiunea și unū teremū, unde aceste două interese se întregescū unulū pe altulū, ba mai multū unde suntu una și nedespărțite.“

„De altă parte suntu convinsū și despre aceea, că este și în interesulū iminentū alū Kulturegyletulū, ca în prima liniă să întindă bisericele mână de ajutorū și să între cu ele în alianță durabilă. Biserica este aceea instituțiune, care în cursulū veacurilorū și-a afundatū rădăcinile puterii sale vivificătore în viața poporului și s'a contopitū cu ea. A influința directū sulele de mii și miliōnele de poporū, a da direcțiune modulū de gândire, sentimentelorū și faptelorū poporului este în prima liniă capabilă biserica, care are sfântulū lăcașū, unde poporulū în mijloculū muncii sale crunte își câștigă putere nouă, mângăiere și speranță; are școlă, în care introduce noua generațiune ducēndū-o de mână; sub dispozițiunile ei stau marile legiuni ale servitorilorū celesiastici, cari trăiescū între poporū, cari știu să vorbească la înțelesulū lui, să-i vorbească la inimă; ea dispune și de lungulū șirū alū instituțiunilorū bisericesci, a căroră influință binefăcătore o sēnte poporulū fiindū astfelū împinsū instinctivū, ca să se alipească la biserica sa, să asculte de sfaturile și încurajările ei și să se plece dinaintea puterii ei.“

„Cu acéstă putere întotdeauna viețuitoare, respective cu reprezentanții ei de pe pământū, cu bisericele maghiare se încheiă Kulturegyletulū o durabilă alianță și pe când le va da acestora ajutorū, să-și întărească totodată propria sa putere făcēndū apelū la puterea lorū morală și materială și să pornescă o acțiune întinsă și puternică!“

„Kulturegyletulū trebuie să între în alianță cu bisericele maghiare și de aceea, pentru că biserica este după natura ei o putere conservativă. Ea este purtătore de stēgū și pārtinitore nu a dărîmărei, ci a clădirei, nu a progresului fără planū și turbulentū, care se apucă aci de una,

aci de alta, ci a dezvoltării pacinice, care înainteză pe o singură cărare, — e partizana sēmțirei frătesci între deosebitele rase și naționalități, în loculū urei a umanității și iubirei de omeni. Mergēndū înainte pe acéstă cale, cu încetulū se vorū face și din contrari buni amici, pentru că se vorū conviuge, că cu acțiunea Kulturegyletului nu se pornesc unū curentū dușmănosū, care să se îndrepte contra lorū, ci o mișcare sublimă, a căreia scopū este dezvoltarea vieții religioase și morale, lățirea culturii, cultivarea și înflorirea virtuții iubirei de patriă și de omeni, mișcare ce și asupra lorū influințeză în modū binefăcētorū, deșteptătorū și încurajatorū ce și asupra lorū își estinde binecuvēntările sale...“

Amū voitū să arătămū, că scimū apreția marea importanță a cuvintelorū de mai susū exprimate de vlădica reformatorū unguri și de aceea le-amū reprodușū în traducere fidelă la loculū acesta.

Vomū merge însē și mai departe și vomū documenta, că dreptate a avutū ilustrulū episcopū, când a susținutū, că mișcarea ce voiesce să o pună la cale în unire cu Kulturegyletulū, va exercita asupra noastră — a contrarilorū u-neltirilorū acestei reuniuni — o influință deșteptătoare și încurajătoare.

Dēr înainte de a ne pronunța punemū sub ochii cetitorilorū nostri cele dișe de căpetenia bisericei reformate și îi rugămū să le citescă cu cuvenita atențiune, căci se tracteză de-o cestiune mare principiară.

Proiectulū militarū în Reichstagulū germanū.

În ședința dela 9 Decembrie, ministrulū de războiu Bronsard a făcutū în comisiunea alēsă pentru desbaterea proiectuluiū militarū mai multe destăinuirī, despre care diarele dau raporturi {variate.

După o versiune, ministrulū a vorbitū despre starea armatelorū Rusiei, Franciei și Austro-Ungariei, și despre raporturile de dislocare în aceste țeri; după o altă versiune, a arătatū cu deamēruntulū cifrele armatelorū Franciei și Rusiei, și declară că e necesarū să se disloceze trupe la granița ostică și vestică. Versiunea dintēiu se găsește și în „Norddeutsche Allgemeine Zeitung.“ Comparāndū armata Austro-Ungariei și a Rusiei, să fi dișū ministrulū: Rusia va evita, la cea mai apropiată dată, va evita greșelele din ultimulū războiu contra Turciei, d'a începe războiulū cu mijloce nesuficiente. Despre Germania să fi dișū ministrulū, că prin sporirea recruțiilor și prin noua organizare plānuită a armatei în Francia, Germania stă înderētulū aceleia. Proiectulū trebuie să se rezolve până la anulū nou, ca să fiă posibilū a se face până la 1 Aprilie modificările necesare în planulū de mobilizare. Septenatulū nu se pōte scurta. Despre cestiuni politice n'a vorbitū ministrulū, a dișū numai că nu știe, decă cancelarulū va găsi cu cale să dea lāmuri despre sortii pācii. În totū casulū, *posibilitatea unui războiu nu e esclusă.* Ministrulū să fi mai dișū, că nu fără drept s'a observatū, că *în casulū unui războiu cu două puteri, Germania nu va fi singură.* Lui Windthorst, care nu e mulțămītū cu lāmuririle date de oficiulū de esterne mai alesū cu privire la alianța austro-germană, ministrulū de războiu dișe, că nu e chematū a comunica ceva despre situațiunea esternă.

În ședința dela 10 Decembrie a declaratū ministrulū de războiu generalulū Bronsart că proiectulū are școlulū a face țera mai destoinică de apărare și armata mai capabilă de războiu. Deja la 1 Aprilie 1887 prin sporirea recruțiilor s'arū întări cu unū mai mare numărū de soldați. Datele lui Richterū despre armata francesă suntu necorecte, corpulū de armată algerianū a apărutū în 1870 forțe repede pe teatrulū războiului. Ministrulū dișe că s'a ocupatū mai puținū cu armata rusă, decătū cu cea francesă. — Totū în acéstă ședință statulū majorū generalū a prezentatū charte privitoare la Germania ostică. — Richter a cerutū urgentū lāmuri asupra raportuluiū cătră Austro-Ungaria. Lui îi bate la

ochi răceala, cu care tracteză guvernulū acéstă cestiune. Armata austro-ungară e, după cum arată cu cifre, mai însemnată decătū cum a espusū erī ministrulū. În războiu ea va putea ține peptū Rușilorū. Nu cifra de prezență, ci numărulū soldațilorū instruiți e decizētorū. Cifrelorū armatei francese suntu numai pe hārtiă. O mare parte a armatei francese servește numai de cece lunī, așa dēră abia e capabilă de războiu. Franța a sporitū cifra de prezență în deceniulū trecutū numai cu 17,000, Germania din contră cu 60,000. Armata Rusiei se socotesce exageratū. Cele mai multe trupe rusesci suntu dislocate la granițele asiaticē. În anii din urmă Rusia a redusū cifra de prezență. — La acestea ministrulū de războiu a răspunsū: *graba e necesară.* Dela Aprilie trebuie să se facă recrutarea sporită. Elū n'a contestatū destoinicia internă a armatei austro-ungare. După cifre, e inferiōră celei rusesci. Destoinicia internă e unū elementū nesigurū în comparațiā cu numărulū.

În ședința dela 11 Decembrie dete maiorulū Habering amērunte despre puterea armată a Germaniei și a statelorū vecine. Armatele germană și francesă suntu egale, cea rusă e mai tare. În Germania se sustragū dela serviciu 40,000 omeni pe anū, în Franța numai 6000. Treceți peste bugetū suntu în Franța o regulă, camera însē a votatū regulatū indemnitatea. Artileria de câmpū francesă întrece pe cea germană cu 16,000 omeni și 450 tunuri. *Rusia ia mēsurī d'a se lupta eventualū în același timpū cu Austro-Ungaria, Germania și România, căci ea presupune, că aceste țeri vorū ținea una cu alta.* Jonctiunea căilorū ferate rusesci în vestū e escelentă. O a doua Plevnă e cu neputință. Armata rusă e mai puternică decătū a aliațilorū și unū inamicū înfricoșatū. Mai tōte bateriile în Rusia vestică au câte optū tunuri. O diviziune întregă e transferatā din Caucasū la Vilna. Germania ridică în casulū estremū două miliōne de soldați față cu cinci miliōne soldați francesi și ruși. — Mai multe date, între care acelea ale lui Habering, despre armata austro-ungară le-a desemnatū ministrulū de războiu ca secrete. — Woelwarth primește proiectulū deōrece puterea agresivă a contrarilorū a crescutū. — Hasenclever e gata cu partida lui la jertfe, decă cancelarulū imperiului anunță că e pericolū. — Richter susține că armata germană e mai mare de cum arată cifrele oficiale. Proiectulū ministrului de războiu francezū Boulanger sporescū armata în contulū timpului de serviciu, proiectulū germanū cere recrutare. — Bronsart e de acordū, că e plānuită pentru Aprilie convocarea concediațilorū disponibili, cu tōte astea și după scurtarea plānuită de Boulanger, timpulū de serviciu în Franța e mai lungū ca celū germanū. — Buhl îndreptățescū proiectulū din situațiunea generală. Decă se vorū ivi raporturi mai pacinice, administrațiunea de războiu va propune negreșitū reducerea armatei. — Rickert dișe, că fără a renunța opozițiunea în contra reducerii timpului de serviciu nu se pōte ajunge la cifra armatelorū statelorū vecine.

Din Rumelia orientală.

Din Filipopolū se scrie, că conducătorii opozițiunei, cari fugiseră peste granițe, să întorcū înderētū. Unulū din ei, Dr. Hakanov, fostū directorū alū lucrărilor publice, a și sositū deja în Filipopolū. Fostulū președinte alū comitetului permanentū Ivanū Stefanū Geșov și ajutorii săi Popov și Vasov suntu deja pe drumū. Ei s'au opritū în Constantinopolū în apropiere de consulatulū rusescū și au primitū semnulū să se întorcă pe terenulū lorū. Din cauza acéstă se facū diferite combinațiuni, că ce a pututū indemna pe numiții indiviți, alū cărorū curagiu personalū nu e prea mare, ca tocmai acum să se întorcă în patriă.

Călătorii cari sosescū din Adrianopolū spunū, că trupele turcesci ce se află la Mustafa-pașa tocmai la granița rumeliotă, sub comanda lui Mehemed-pașa, stau gata de marșū. Din cauza acéstă, în orașele rumeliote limitrofe domnesc o mare febrere. Sosescū în Filipopolū chiar familii bulgare, anume femei și copii, din orașele limitrofe. Nu se știe încă decă acéstă febrere e justificată; pōte că să fiă numai o manevră pentru scopuri de agitațiune.

Cursul la bursa de Viena
din 14 Decembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price/Value.

Bursa de București.

Cota oficială dela 29 Noembrie st. v. 1886.

Table with 3 columns: Item description (e.g., Renta română, Renta rom. amort.), Cump. (Buy), and Vând. (Sell).

Cursul pieței Brașov

din 15 Decembrie st. n. 1886.

Table with 3 columns: Item description (e.g., Bancnote românești, Argint românesc), Cump. (Buy), and Vând. (Sell).

Avis important!

Am onore a încunoscința p. t. publică, că pentru a-i da ocaziune să-și procure direct și cu prețuri foarte moderate următoarele articole, precum:

- Iere negre moi, veritabile de morună,
Iere roșii, veritabile de crap,
Lacherdă, prima calitate,
Măslina mari de „Volo,”
Măslina mici „Trilie,”
Diferit pesci prospet, nesărat,
Morună, somnă, crap, săratură prospetă,

m'am decis a vinde în timpul câtă va dura sezonul și „en detail” în localul

D-lor Mutzig & Slaminek

Strada Teatrului.

Comande pentru provincia efectuează prompt dela 1/2 Kilo în sus cu rambursă.

Brașov, 1 (13) Decembrie 1886.

Cu totă stima

Nicolae N. Bidu.

Avis important!

Nr. 13359
1886.

Publicațiune.

Consignațiunea viriliștilor orașenesci pro 1887, aprobată de către reprezentanța comunală prin concludul din 8 Decembrie a. c. este pusă în biurulul D-lui primar, cu 16 Decembrie a. c. începându, spre examinare din partea fiă-cărui.

În contra acestei consignațiunii respective în contra concludului luat asupra acestei consignațiunii se pot așterne eventualele recuse subscrisului magistrat în decursul de 15 zile, începându cu deja mai susamintita și Brașov, în 13 Decembrie 1886.

Magistratul orașenesc.

Avis d-lor abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a serie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fașia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a serie adresa lămurit și să arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Mersul trenurilor

Valabil dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Timișoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski). Includes train types (Tren de persoane, Tren accelerat, Tren omnibus) and times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.